

Instytut Pamięci Narodowej - Warszawa

<https://warszawa.ipn.gov.pl/waw/dla-mediow/komunikaty/29897,Prokurator-Oddzialowej-Komisji-Scigania-Zbrodni-przeciwko-Narodowi-Polskiemu-w-W.html>
24.04.2024, 22:55

Prokurator Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Warszawie zakończył śledztwo w sprawie sprowadzenia niebezpieczeństwa katastrofy w komunikacji powietrznej w dniu 4 lipca 1943 r. w Gibraltarze

Data publikacji 30.12.2013

W dniu 30 grudnia 2013 r. prokurator Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Warszawie zakończył śledztwo w sprawie sprowadzenia niebezpieczeństwa katastrofy w komunikacji powietrznej w dniu 4 lipca 1943 r. w Gibraltarze, w wyniku której na pokładzie Liberatora MK II nr ewid. AL 523, należącego do 511 dywizjonu brytyjskich Królewskich Sił Powietrznych, ponieśli śmierć: Premier i Naczelny Wódz Sił Zbrojnych RP gen. broni Władysław Sikorski, gen. bryg. Tadeusz Klimecki, płk Andrzej Marecki, por. Józef Ponikiewski, por. Zofia Leśniowska, Adam Kułakowski i Jan Gralewski.

Śledztwo w przedmiotowej sprawie wszczęła w 2008 r. Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Katowicach wobec ukazujących się opracowań technicznych oraz historycznych, podważających rzetelność wyników prac brytyjskiej komisji powypadkowej z 1943 r., uzasadniających podejrzenie przestępczego spowodowania śmierci gen. Władysława Sikorskiego oraz osób mu towarzyszących.

W toku śledztwa zebrano całość dostępnej dokumentacji źródłowej związanej z katastrofą gibraltarską, zarówno z archiwów i instytucji na terenie Polski, jak i Wielkiej Brytanii. Przeanalizowano, obok materiałów archiwalnych, wszelkie dostępne zapisy, pod kątem wyselekcjonowania tych najistotniejszych w celu ich procesowego pogłębienia poprzez przesłuchanie świadków oraz przeprowadzenie przez biegłych sądowych ekspertyz specjalistycznych. Doprowadzono do ekshumacji szczątków gen. Władysława Sikorskiego, gen. Tadeusza Klimeckiego, płk Andrzeja Mareckiego i por. Józefa Ponikiewskiego. Zasięgnięto opinii specjalistów z zakresu medycyny sądowej. Przeprowadzono liczne badania dodatkowe, pozwalające na uzyskanie jak największej ilości dowodów, mogących dostarczyć wiedzy na temat okoliczności tejże katastrofy. Przesłuchano w charakterze świadków bliższych i dalszych członków rodzin ofiar, głównie pod kątem uzyskania informacji, umożliwiającej ich dalszą procesową weryfikację. Ustalono dane ostatnich dwóch żyjących świadków zdarzenia, w tym radiooperatora na brytyjskim okręcie ratunkowym, który uczestniczył m.in. w podniesieniu z morza zwłok gen. Władysława

Sikorskiego. Osoby te w ramach międzynarodowej pomocy prawnej przesłuchano w charakterze świadków poza granicami Polski.

W efekcie podjętych na szeroką skalę działań procesowych wykluczono ponad wszelką wątpliwość, aby śmierć Naczelnego Wodza oraz pozostałych poddanych badaniom pośmiertnym osób została spowodowana w sposób przestępczy, przed wylotem z Gibraltaru. Obraz sekcyjny oraz wyniki badań dodatkowych ukazały, że śmierć pokrzywdzonych nastąpiła w przebiegu wypadku komunikacyjnego w okolicznościach zbliżonych do tych ustalonych przez komisję brytyjską z 1943 r., których to ustaleń polskie organy państwowe na emigracji nigdy nie kwestionowały. Wówczas jako przyczynę katastrofy przyjęto zablokowanie sterów wysokości samolotu, do którego doszło z przyczyn niemożliwych do ustalenia. Przeprowadzone w toku śledztwa dowody nie dostarczyły podstaw do potwierdzenia, ale i jednocześnie wykluczenia tezy, iż do katastrofy doszło wskutek zawinionego działania człowieka, a więc sabotażu. Idąc dalej, w przebiegu postępowania nie zebrano dostatecznych danych przemawiających za przyjęciem znamion zbrodni komunistycznej.

Śledztwo – zgodnie z postanowieniami art. 45 ust. 3 ustawy o IPN-KŚZpNP przyczyniło się do możliwie najpełniejszego wyjaśnienia okoliczności tej sprawy, zebrania wszystkich istotnych dowodów, przede wszystkim wywołania specjalistycznych opinii biegłych z zakresu medycyny sądowej, które pozwoliły na przecięcie wielu, wysuwanych na przestrzeli lat, hipotez dotyczących rzeczywistych przyczyn katastrofy. Było jedynym polskim śledztwem w sprawie śmierci Prezesa Rady Ministrów i Naczelnego Wodza.

Rozstrzygnięcie końcowe nie jest prawomocne.

Naczelnik Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu w Warszawie
prok. Marcin Gołębiowicz